

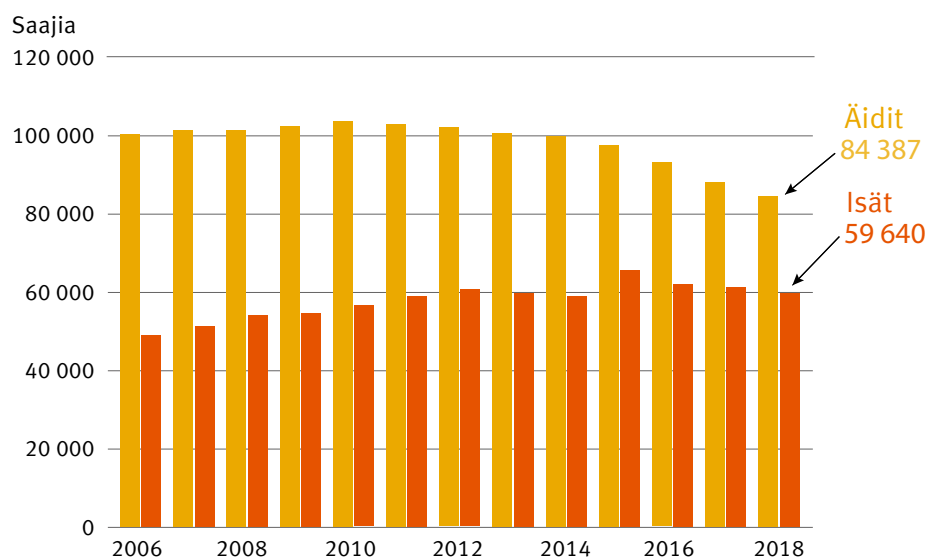
Vanhempainpäivärahaa saaneiden isien määrä väheni

Vuonna 2018 vanhempainpäivärahaa sai 84 400 äitiä ja 59 600 isää. Pienenevän syntyvyyden vuoksi äitien määrä on vähentynyt vuodesta 2011 lähtien ja isien määrä kääntyi laskuun ensimmäisen kerran pari vuotta myöhemmin. Isyysvapaiden käytössä sen sijaan ei ole tapahtunut muutoksia viime vuosina. Lapsen saaneet isät ovat pitäneet vapaita aiempien vuosien tapaan.

Vuonna 2015 etuusia sai 65 500 isää, mikä oli enemmän kuin koskaan. Kasvu johtui vuoden 2013 lainmuutoksesta, joka antoi isille mahdollisuuden pitää isyysvapaata siihen saakka, kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Lainmuutoksen jälkeen isät ovat pitäneet keskimäärin hieman pidempiä vapaita, mutta kehitys näyttää pysähtyneen ja vapaat eivät ole tästä enää pidentyneet.

Isät saavat vanhempainpäivärahaa keskimäärin 36 arkipäivältä eli he ovat isyys- tai vanhempainvapaalla noin 6 viikkoa. Isyysvapaan maksimipituus on 54 arkipäivää eli noin 9 viikkoa. Lisäksi isä voi pitää vanhempainvapaata ja saada tältä ajalta vanhempainrahaa. Isyysvapaata isä voi pitää 1–18 arkipäivää sinä aikana, jolloin äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa. Loput isyysvapaapäivät isä voi pitää sen jälkeen, kun vanhempainrahan saaminen on loppunut. Halutessaan isä voi pitää kaikki isyysrahapäivät äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen.

Kuvio 1. Vanhempainpäivärahaa saaneet äidit ja isät 2006–2018

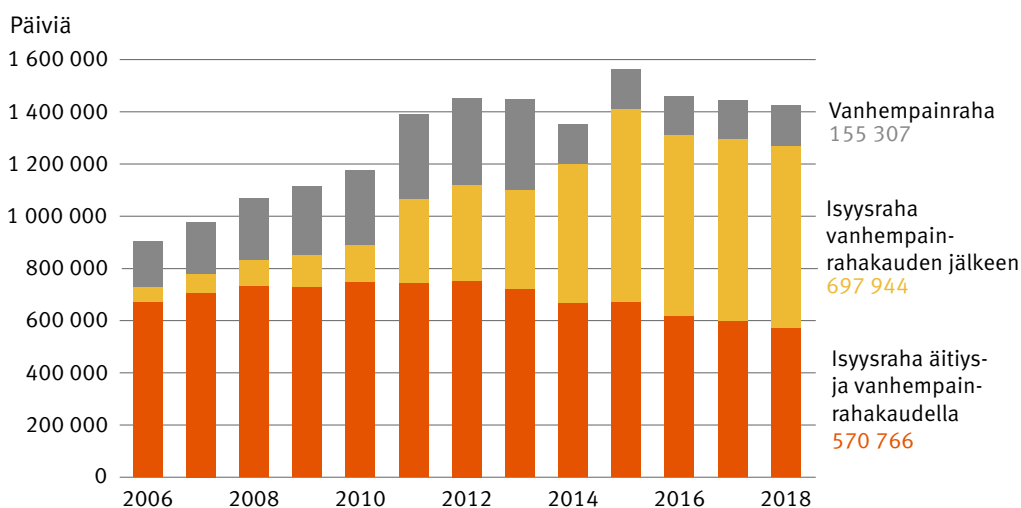

Isyysvapaan painopiste on muuttunut

Suurin osa isistä pitää vapaata lapsen syntymän yhteydessä samaan aikaan, kun lapsen äiti on äitiys- tai vanhempainvapaalla. Lisäksi yhä useampi isä käyttää vanhempainvapaan jälkeen pidettävää itsenäistä isyysvapaata. Vanhempien vapaasti jaettavissa olevan vanhempainvapaan pitää yleensä äiti, ja isistä vain muutama prosentti saa vanhempainrahaa.

Isyysvapaata on haluttu kehittää siten, että se tasaisi hoitovastuuta vanhempien kesken ja tukisi isän suhdetta lapseen. Useiden lainmuutosten myötä isäkiintiötä on kasvatettu eli on lisätty niitä isyysrahopäiviä, jotka isä voi pitää vanhempainrahakauden jälkeen. Vuonna 2009 noin 10 % isille korvatuista päivistä pidettiin vanhempainrahakauden jälkeen. Vuonna 2018 osuus oli lähes puolet (49 %). Vanhempainrahakauden jälkeen pidetyt isyysvapaat ovat keskimäärin 31 arkipäivän pituisia. Vapaan voi pitää kahdessa jaksossa.

Kuvio 2. Isille korvatut vanhempainpäivärahopäivät etuuslajeittain 2006–2018

Joka neljäs isä ei käytä lainkaan vanhempainvapaita

Vuonna 2016 syntyneiden lasten isistä 25 % ei pitänyt vapaata lainkaan. Tässä ei ole tapahtunut muutosta vuosiin isyysvapaiden kehittämisestä huolimatta. Isistä 45 % sai vanhempainvapaan jälkeistä isyysrahaa tai vanhempainrahaa. Vajaa kolmannes (30 %) piti vapaata vain lapsen syntymän yhteydessä eli samaan aikaan lapsen äidin kanssa. Yli puolet isistä (55 %) ei siis käyttänyt isän itsenäistä vapaata lainkaan. Kaikista vuonna 2016 syntyneiden lasten vanhempainpäivärahopäivistä isille korvattiin noin 9 % ja äideille 91 %.

Maakunnittain tarkasteltuna isien osuus vanhempainvapaista oli suurin Ahvenanmaalla, jossa 84 % isistä oli saanut vanhempainpäivärahaa. Keskimäärin ahvenanmaalaiset isät olivat vapaalla 45 arkipäivää ja heille korvattiin 13 % äitien ja isien yhteenlasketuista päivistä. Pienin osuus oli Kymenlaaksossa (69 %), jossa lähes joka kolmas isä ei pitänyt lainkaan vapaita.

Kuvio 3. Isien pitämät vanhempainvapaat vuonna 2016 syntyneestä lapsesta

